

Κυριακή 25η Φεβρουαρίου 2024

Κυριακή Τελώνου και Φαρισαίου.

(Λουκ. 18, 10 – 14).

«Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τό ἱερόν»

(Λουκ. 18, 10).

Ξεκινάει σήμερα, μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, ἡ εὐλογημένη περίοδος τοῦ Τριωδίου. Μᾶς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία καί πάλι σέ μία πνευματική ἀνάβαση. Μᾶς προτρέπει νά ἀφήσουμε τά χαμερπῆ καί σκιώδη καί νά ἀνέβουμε στά ὑψηλά καί λαμπερά δώματα τῆς θείας χάρης. Σ' αὐτό τό εὐλογημένο ξεκίνημα ὁ Κύριος μᾶς παρουσιάζει τήν περίπτωση δύο ἀνθρώπων πού ἔκαναν καί αὐτοί τή δική τους ἀνάβαση πρὸς ὅ,τι θεωροῦσαν ἱερό, δηλαδή πρὸς τόν Ναό τοῦ Θεοῦ.

«Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τό ἱερόν». Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι βρισκόμαστε σέ μία πορεία. Οἱ δρόμοι τῆς ζωῆς εἶναι γεμάτοι ἀπό ἀνηφόρες καί κατηφόρες. Ἄλλοι ἀνεβαίνουν τόν ἀνήφορο τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα ἀπό ἔφεση πρὸς τό θεῖο. Ἄλλοι ἀπό ἀνάγκη ἀνεβαίνουν τόν ἀνήφορο τοῦ πειρασμοῦ, τῆς ἀσθένειας, τῆς θλίψης, τῆς μοναξιᾶς καί τοῦ πόνου. Ὑπάρχουν καί ἐκεῖνοι πού ἀγαποῦν καί ἐπιλέγουν τόν κατήφορο. Περπατοῦν στήν εὐκόλη καί κατηφορική λεωφόρο τῶν πτώσεων, τῶν ὑλικῶν ἀπολαυῶν, τῶν ποικίλων ἀπολαύσεων. Εἶναι ἡ κατηφόρα τῶν πρόσκαιρων καί ρεόντων, πού τά ἀξιολογοῦμε γιά σοβαρά καί μᾶς ἀγχώνουν, ἐνῶ στήν πραγματικότητα εἶναι ἀστεῖα καί ἀσήμαντα.

«Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τό ἱερόν». Σήμερα ὁ Χριστός μᾶς ἐφιστᾶ τήν προσοχή στό μεγάλο ζήτημα τοῦ ἐγωισμοῦ, στόν ὁποῖο μπορούμε νά ὑποκύψουμε, ἀκόμη καί ἂν κάνουμε μία ἀνάβαση πρὸς αὐτό πού θεωροῦμε ἱερό. Ἡ πιό ἱερή περιοχὴ τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης

είναι ἡ προσευχή. Ἡ ἐπικοινωνία μέ τόν Θεό, ἡ συνομιλία μαζί Του ἀγιάζει τόν ἄνθρωπο. Ὁ μικρός ἄνθρωπος στέκει μπροστά στόν ἄπειρο Θεό καί ἀναπτύσσει μία ἀδολεσχία μαζί Του. Ἀφήνει πίσω του τίς ὑποθέσεις τῆς γῆς καί ἀγγίζει τόν οὐρανό. Στέκεται τό δημιούργημα μπροστά στόν Δημιουργό σέ μία ἐπικοινωνία πού ἀναμειγνύει τό κτιστό μέ τό ἄκτιστο. Ἀκόμη ὅμως καί σ' αὐτή τήν κορυφαία στιγμή ὁ ἐγωισμός στέκεται πιστός συνοδοιπόρος. Ἀκόμη καί κατά τή διάρκεια τῆς προσευχῆς ὁ ἐγωισμός μπορεί νά δηλητηριάσει τήν ψυχή καί νά μετατρέψει τήν ἀνάβαση τῆς προσευχῆς σέ γκρέμισμα καί πτώση.

«Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τό ἱερόν». Μέσα στήν περίοδο τοῦ κατανακτικοῦ Τριωδίου πολλές φορές θά κληθοῦμε κι ἐμεῖς νά ἀνέβουμε πρὸς τό ἱερό. Θά ἀνέβουμε τά σκαλοπάτια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, τῆς πνευματικῆς μελέτης, τῆς προσευχῆς καί τίς βαθμίδες τῆς ἄσκησης. Αὐτή τήν κάθε εἶδους ἀνάβαση πρέπει νά

ἀποφασίσουμε ἐάν θά τήν κάνουμε μαζί μέ τόν ἐγωισμό μας ἢ ἐάν θά τόν ποδοπατήσουμε καί θά κάνουμε τήν πνευματική μας ἀνάβαση μέ ταπείνωση καί μετριοφροσύνη. Ἐάν παρουσιαστοῦμε μπροστά στόν Θεό μέ ἐγωισμό καί ἀλαζονεία, ἐάν σταθοῦμε στά μυστήρια μέ ἔπαρση καί αὐταρέσκεια, ἐάν προσέλθουμε στήν Ἐξομολόγηση καί στή Θεία Εὐχαριστία δικαιολογώντας τόν ἑαυτό μας καί στιγματίζοντας ὄλους τούς ἄλλους, τότε δέν θά δρέψουμε οὔτε μιά στάλα ἀπό τή θεϊκή εὐλογία.

Ὁ μεγαλύτερος πειρασμός στήν πνευματική ἀνάβαση τοῦ Τριωδίου εἶναι ὁ ἐγωισμός. Ὁ ἐγωισμός εἶναι ἀπόκρυφη καί μυστική ἀρρώστια, ἀλλά ἔχει φανερά καί ἐνοχλητικά ἐξωτερικά συμπτώματα. Ἐάν ἔχουμε τά συμπτώματα τοῦ ἐγωισμοῦ, τότε ἔχουμε αὐτή τήν ἀσθένεια βαθιά μέσα μας, ἢ ὁποῖα ἀθόρυβα κατασπαράζει τήν ψυχή μας. Τά συμπτώματα μέ τά ὁποῖα ἐκδηλώνεται ὁ ἐγωισμός εἶναι πρῶτον,

ἢ αὐτοπροβολή, δεύτερον, ἢ αὐτοδικαίωση καί τρίτον, ἢ κατάκριση καί ὁ ἔλεγχος τῶν ἄλλων.

Πρῶτον, ὅταν μᾶς ἀρέσει νά περιαιτολογοῦμε, νά ἐκθειάζουμε τά προσόντα, τά κατορθώματα, τίς ἐπιδόσεις καί τίς ἱκανότητές μας, ἔχουμε κρυφό ἐγωισμό. Ὄταν μᾶς ἀρέσει νά προβάλλουμε τόν ἑαυτό μας, νά βρισκόμαστε στό ἐπίκεντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος, νά ζητοῦν τή γνώμη μας, νά ἀποδίδουμε σ' ἐμᾶς τίς ἐπιτυχίες καί τίς ἀποτυχίες στούς ἄλλους, ὅταν ἔχουμε ὑπερβολική αὐτοεκτίμηση καί δέν ζητοῦμε συμβουλές ἀπό κανέναν, ὅταν ἀποφασίζουμε πάντα μόνοι μας καί ἐπιβάλλουμε τίς ἀποφάσεις μας, ὅταν θέλουμε νά τραβᾶμε τό ἐνδιαφέρον μέ θετικό ἢ ἀρνητικό τρόπο, τότε ἔχουμε στήν ψυχή μας μεγάλο ἐγωισμό. Ὁ ἐγωιστής μιλάει πολύ γιά τόν ἑαυτό του, γιά τήν οἰκογένειά του, γιά τά πράγματά του, γιά τά πτυχία του, γιά τίς γνωριμίες του, γιά τίς ἀμέτρητες ἐπιτυχίες του. Αὐτοπροβάλλεται μέ ἀλαζονεία, μέ περιφρόνηση γιά τούς

ἄλλους, μέ ἀτέλειωτη σιγουριά γιά ὅ,τι κάνει. Ἄργά ἢ γρήγορα φτάνει καί στήν ὕβρη. Γκρεμίζει τόν Θεό καί φτιάχνει ἕνα δικό του θεό, βολικό καί προσαρμόσιμο στά μέτρα του ἢ, τό χειρότερο, θεοποιεῖ τόν ἑαυτό του καί ἀποζητάει τήν ἀποδοχή καί προσκύνηση τῶν ἄλλων. Ὅποιος ἀγαπάει τήν αὐτοπροβολή, ἐκτρέφει ἕναν ὑπερφίαλο ἐγωισμό.

Δεύτερο σύμπτωμα τοῦ κρυμμένου ἐγωισμοῦ εἶναι ἡ αὐτοδικαίωση. Ὁ ἐγωιστής δέν φταίει ποτέ καί γιά τίποτε. Δέν ἐπωμίζεται καμία εὐθύνη γιά τίς ἀποτυχίες του. Γιά ὅλα φταίει ἡ ἀνικανότητα, ἡ ἀνοησία καί ἡ τεμπελιά τῶν ἄλλων. Γιά κάθε κακό φταίει ἡ κοινωνία, ἡ πολιτεία, ἡ ἐκκλησία, ἡ ἀστυνομία, ἡ ἐκπαίδευση, οἱ σκοτεινές δυνάμεις, οἱ ἐχθροί τῆς πατρίδας, οἱ πρόσφυγες, οἱ μετανάστες, ἡ κρίση, τό σύμπαν, ὁ διάβολος. Σπεύδει νά δικαιώσῃ τόν ἑαυτό του πάντοτε. Στόν διάλογο δέν ἀκούει, μόνο μιλάει. Ἀπονέμει παράσημα στόν ἑαυτό του καί μελανά στίγματα σ' ὅλους τούς ἄλλους. Ἐάν κατέχει

θέση ευθύνης, αισθάνεται ότι περιβάλλεται από ανίκανους και τεμπέληδες. Εάν είναι υπάλληλος, αισθάνεται ότι μονίμως άδικείται και παραγκωνίζεται. Τό σίγουρο είναι ότι ποτέ δεν φταίει. Εάν δεν μπορούμε, δεν θέλουμε και δεν επιχειρούμε ποτέ να αναλάβουμε τήν ευθύνη τών κακών γεγονότων και τών άσχημων καταστάσεων, εάν είμαστε υπεύθυνοι μόνο για τά καλά και ποτέ για τά κακά, εάν είμαστε δικηγόροι του έαυτού μας και εισαγγελεῖς τών άλλων, τότε μέσα μας υποβόσκει άκρατος έγωισμός, έπαρση και άλαζονεία.

Τό τρίτο σύμπτωμα τής μυστικής ασθένειας του έγωισμού είναι ή κατάκριση. Όταν κρίνουμε και καταδικάζουμε τούς άλλους, όταν άσχολούμαστε μέ τή ζωή τους, για να υπογραμμίσουμε τά τρωτά τους σημεία, όταν κολλᾶμε ταμπέλες και άρνητικές έτικέτες, όταν χωρίς συστολή, άδίστακτα περιφρονοῦμε, κατηγοροῦμε και κατηγοριοποιοῦμε τούς συνανθρώπους μας, όταν γινόμαστε δικαστές και βγά-

ζουμε γρήγορα συμπεράσματα και καταδικαστικές αποφάσεις, τότε μέσα μας κυριαρχεί ο έγωισμός.

«Ἄνθρωποι δύο ανέβησαν εἰς τό ἱερόν». Αὐτή τήν περίοδο τοῦ Τριωδίου θά ἀνεβοῦμε ὅλοι στό ἱερό τῆς ἀρετῆς καί τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα. Ἐάν θέλουμε ἡ ἀνάβαση αὐτή νά εἶναι πηγὴ εὐλογίας, πρέπει νά τήν κάνουμε χωρίς έγωισμό. Ἡ αὐτοπροβολή, ἡ αὐτοδικαίωση καί ἡ κατάκριση πρέπει νά ξεριζωθοῦν ἀπό μέσα μας. Ὁ πνευματικός πατέρας θά εἶναι ὁ πιστός συνοδοιπόρος σ' αὐτή τήν πορεία. Οἱ δικές του συμβουλές θά μᾶς φέρουν κοντά στόν Χριστό, ἀπό τόν Ὅποιο θά πάρουμε κάθε εὐλογία καί κοντά Του θά γευτοῦμε τούς γλυκούς καρπούς τῆς ταπεινώσεως καί κάθε ἄλλης ἀρετῆς. Ἀμήν.